

ОЛІМПІЙСЬКИЙ СПОРТ У СИСТЕМІ ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ ТА МОЛОДІ

Калитка С. В.

*кандидат наук з фізичного виховання і спорту,
доцент кафедри фізичної культури і спорту
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»*

У сучасному світі олімпійський спорт набув особливого значення не лише як спортивне явище, але і як явище, соціальне, політичне, виховне. Олімпійські ігри стали непересічною подією у житті сучасного світу, викликають неабияку увагу суспільства та міжнародних засобів масової інформації [3, с. 4; 6, с. 2; 7, с. 4; 8, с. 45].

Набирають важливості такі поняття як олімпійська освіта, олімпізм, аксіологізм, основи олімпійських знань, щодо яких посилюється науковий інтерес як до питань, пов'язаних із олімпійським рухом не лише як зі спортивним явищем, а й системою морально-духовних цінностей. Аксіологічний підходу у вихованні школярів має спільність цінностей олімпійських і аксіологічних, в основі яких: мораль, духовність, культура, гуманізм. Це особливо важливо усвідомити зараз, в нинішніх умовах, коли триває військова агресія Російської Федерації супроти незалежної України, в ході якої, у самому серці Європи, українці відстоюють важливість загальнолюдських цінностей, а російські солдати на окупованих українських територіях вчиняють злочини, котрі перевершують злочини нацистів у роки Другої світової війни [1, с. 10 – 12; 4, с. 25 – 50; 5, с. 24].

Олімпійська освіта займає одне із провідних місць в системі навчання підростаючого покоління, яка поширює знання про олімпізм, принципи та ідеали сучасного спорту, історію Олімпійських ігор Стародавньої Греції та сучасності, місце олімпійського спорту у системі виховання та освіти, залучення учнівської та студентської молоді до систематичних занять фізичною культурою та спортом [1]. У рамках олімпійської освіти, завданнями педагогічної діяльності є формування та розвиток олімпійської культури людини [2, с. 243; 5, с. 45; 6, с. 3].

З набуттям незалежності в Україні з 1991 року починає формуватися система олімпійської освіти та фізичного виховання, метою якої є залучення учнівської та студентської молоді до загальнолюдських цінностей, ідеалів благородства та духовної краси, морального та фізичного вдосконалення [3, с. 6; 5, с. 23; 7, с. 10]. Олімпійська освіта – це процес виховання та навчання і результат засвоєння спеціальних знань сучасного олімпійського спорту, принципів і цінностей олімпізму. Основи олімпізму формують впевненість, переконаність і внутрішню потребу дітей та молоді керуватися ними у своїй повсякденній діяльності [2, с. 251; 4, с. 388 – 393; 6, с. 5].

Аналіз науково-методичної літератури засвідчує, що існує безліч визначень мети та завдань олімпійської освіти або олімпійського виховання. За концепцією П'єра де

Кубертена, олімпійське виховання полягає, передусім, у подоланні розриву між фізичним і духовним розвитком людини і потребує поєднання фізичного виховання з інтелектуальним і моральним [2, с. 267; 5, с. 45; 6, с. 4]. У привітанні учасників 39 сесії Міжнародної олімпійської академії Хуан Антоніо Самаранч відмічав: «Усі люди володіють культурною спадщиною, цінності якої близькі до таких понять як рівність, солідарність, братерство. Олімпійська освіта закладає основу цих цінностей і визначає місце спорту у гармонійному розвитку людини через зміцнення миру та збереження людської гідності [8, с. 25–56].

М. Булатова вважає метою олімпійського виховання створення умов для формування у дітей і підлітків комплексу якостей, поглядів, переконань, що забезпечують всебічний гармонійний розвиток особистості у рамках виховної системи «Олімпійська педагогіка» [2, с. 34].

Одним із основних напрямів олімпійської освіти, що перебуває у полі зору Національного олімпійського комітету України та Олімпійської академії України, є поширення знань серед дітей та учнівської молоді про олімпійський спорт, його цінності, багату історію, кращих представників світової та української спортивної еліти. Саме тому Національний олімпійський комітет України 2005 р. ініціював проведення олімпійських уроків у навчальних закладах різних типів і форм підпорядкування [2, с. 267; 5, с. 45; 6, с. 4]. Основна мета Всеукраїнського олімпійського уроку – навчання та виховання учнів на гуманістичних цінностях олімпійського руху, формування у них навичок і культури здорового способу життя, залучення їх до активних занять фізичною культурою та спортом. Поряд із пропагуванням ідей олімпізму та впровадженням олімпійської освіти, важливо впроваджувати аксіологічний підхід у виховання школярів. Адже, аксіологічну основу олімпійського руху становлять базові норми і цінності олімпізму, які майже повно висвітлені в Олімпійській хартії [1, с. 47; 6, с. 5] та Кодексі честі олімпійця України [7, с. 12]. Їх розуміння і сприйняття є обов'язковим атрибутом людини зі стилем життя, що відповідає ідеалам олімпізму.

Здійснений аналіз дає змогу дійти висновку, що для підвищення виховного потенціалу дитячих і молодіжних освітніх установ за рахунок створення в них гуманістичних виховних систем. В перспективах подальших досліджень вбачаємо аналіз результатів навчання в умовах впровадження олімпійської освіти та аксіологічного підходу у вихованні школярів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бех І. Д. Цінності як ядро особистості. *Цінності освіти і виховання* / за ред. О. В. Сухомлинської. К., 1997. С. 8–12.
2. Н. Белікова, Л. Вашук, Т. Гнітецька, Н. Деделюк, О. Дем'янчук, О. Дикий, С. Индика, С. Калитка, Л. Кочубей, Н. Ковальчук, О. Томащук, В. Ялович. Інноваційні методики навчання фізичної культури школярів: навч.-метод. посібник / за заг. ред. проф. Н. Белікової, доц. В. Яловики. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки, 2022. 400 с.
3. Булатова М. М., Єрмолова В. М. Олімпійська освіта у системі навчально-виховної роботи загальноосвітніх навчальних закладів України. К.: Олімп. л.-ра. 2007. 44 с.
4. Енциклопедія олімпійського спорту України. / за ред. В. М. Платонова. К.: Олімп література, 2005. С. 388–393.
5. Єрмолова В. М. Олімпійська освіта: теорія і практика: навч. посіб. К. 2011. 335 с.
6. Калитка С. В., Приймак В. О., Ковальчук Н. М., Тарасюк В. Й. Пропагування ідей олімпізму, впровадження олімпійської освіти та аксіологічний підхід у вихованні школярів.

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАГІСТРІВ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ ДО ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Коваль В. В.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри здоров'я та фізичної терапії
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»*

Коваль Л. А.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки та фінансів
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»*

Романов А. Д.

*кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»*

Стандартом вищої освіти України за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт» для другого (магістерського) рівня вищої освіти та освітньо-професійними програмами «Фізична культура і спорт» та «Фізкультурно-спортивна реабілітація» наголошується на необхідності формування в майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту такої важливої загальної компетенції як розробка та реалізація інноваційних проєктів у сфері фізичної культури і спорту. Також, сформульовані програмні результати навчання як «розробка та реалізація наукових і прикладних проєктів, спрямованих на розв'язання проблем інноваційного характеру у сфері фізичної культури і спорту, а також дотичних до неї міждисциплінарних проєктів» [1].

Тому, для успішної реалізації означених завдань професійної освіти сучасних магістрів спеціальності 017 «Фізична культура та спорт» необхідно приділяти увагу формуванню у студентів соціально-психологічних аспектів професійної компетентності, що відповідають заявленим цілям програм – Soft skills, які визначають навички комунікації, лідерство, здатність брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, вміння полагоджувати